

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **I. R.**, zast. Mgr. Vladimírem Dvořáčkem, advokátem, se sídlem v Brně, Smetanova 17, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 6. 2005, č. j. 24 Az 324/2004 – 24, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 10. 5. 2004, č. j. OAM-1801/VL-10-04-2004, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje, a že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byla obava o život v Moldavsku a strach z neznámých osob a dále legalizace pobytu v České republice.

Žalobce žalobou napadl výroky rozhodnutí žalovaného týkající se § 12, § 14 a § 91 zákona o azylu. Žalovaný podle žalobce porušil zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), a to v § 3 odst. 3, § 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 1 zákona o azylu. Žalobce namítl také porušení § 12 zákona o azylu, neboť má za to, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu stanovené v tomto ustanovení, resp. minimálně pro vztažení překážky

vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalobce odkázal na svá tvrzení uvedená v průběhu správního řízení a na ostatní obsah správního spisu.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 2. 6. 2005, č. j. 24 Az 324/2004 - 24, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že potíže se soukromými osobami nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neboť žalobce si na jejich jednání nikde nestěžoval a nelze proto dovodit odmítnutí ochrany žalobcových práv ze strany státních orgánů. Správní orgán se s touto otázkou vypořádal velmi podrobně a krajský soud na jeho odůvodnění odkázal. Stejně tak pocítovaná nespokojenost žalobce s komunistickým režimem v Moldavsku nemůže být důvodem pro udělení azylu. Žalobce své názory žádným způsobem neprezentoval, nebylo zjištěno nic, co by svědčilo o negativním postoji státních orgánů k jeho osobě v souvislosti s těmito otázkami. Skutečnosti, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, spíše svědčí o jeho snaze zlegalizovat si pobyt na území ČR. K možnosti udělení azylu podle § 14 zákona o azylu krajský soud uvedl, že při jeho posuzování je správní orgán veden volnou úvahou včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl proto nemůže být neudělením azylu z humanitárního důvodu zkrácen ve svých právech. Soudu tak nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoliv, to je věcí oprávnění správního orgánu. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán, nepřekročil meze stanovené zákonem a nedopustil se správní libovůle. V daném případě krajský soud taková porušení správního orgánu neshledal. Krajský soud byl i dále toho názoru, že žalovaný se vypořádal i s existencí překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Ze správního řízení nevyplývalo, že by život nebo svoboda žalobce v případě návratu do Moldavska byl ohrožen z důvodu jeho rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení. Neuvedl totiž žádné skutečnosti, které by o takovém ohrožení svědčily. Žalobce není nucen vycestovat do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu. Další námitky žalobce týkající se dodržování procesního předpisu shledal soud rovněž nedůvodnými. Z dokumentů založených ve správním spise vyplývá, že žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí (§ 32 odst. 1 správního řádu), takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci (§ 3 odst. 4 a 46 správního řádu). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval (§ 47 odst. 3 správního řádu), takže ani tyto námitky žalobce nejsou důvodné. Nic ze správního spisu nenaznačuje, že by se žalovaný nezabýval věcí žalobce zodpovědně a svědomitě (§ 3 odst. 3 správního řádu), a protože žalobce uvedl tuto námitku zcela obecně, soud se jí dále nezabýval.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel je názoru, že jeho žádost o udělení azylu neměla být zamítnuta, ale naopak mělo být jeho žádosti vyhověno a azyl mu měl být podle § 12 zákona o azylu udělen, neboť jsou pro takové rozhodnutí naplněny podmínky ve smyslu uvedeného ustanovení, a dále na něj měla být vztažena překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. Stěžovatel má důvodnou obavu z pronásledování zejména z důvodu zastávání politických názorů a účasti na politických mítincích. Takové ohrožení pocítí stěžovatel důvodně, když mu bylo z těchto důvodů i v jeho vlasti vyhrožováno. Stěžovatel několikrát kritizoval poměry v Moldavské republice a celou

politickou situaci v zemi. Pokud soud uvedl, že potíže se soukromými osobami nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, pak s tímto nelze souhlasit, když stěžovatel se může důvodně domnívat, že tyto soukromé osoby byly osobami najatými státním aparátem v jeho vlasti a reprezentovali tak nepřímou státní moc. Další stěžovatelovou obavou je návrat stěžovatele do Moldavské republiky. Důvodem je, že dlouhou dobu pobýval v České republice, kde kritizoval politické poměry v Moldavské republice, což je skutečností, která by mohla přispět k tomu, že se stane osobou, která bude současnému politickému uspořádání v Moldavské republice na obtíž a v důsledku toho pronásledována. Stěžovatel se proto domnívá, že byly a stále jsou naplněny důvody pro udělení azylu. Kromě výše uvedených skutečností stěžovatel zdůrazňuje, že správní orgány jsou povinny vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci a řízení musí být vedeno tak, aby posilovalo důvěru občanů ve správnost rozhodování. V tomto případě však nebyl skutkový stav zjištěn zcela spolehlivě a v nezbytném rozsahu. Bylo povinností správního orgánu, aby v souvislosti se zásadou vyhledávací skutkový stav zcela objasnil a teprve na základě takto zjištěného stavu rozhodl. Další povinností správního orgánu je postupovat v úzké součinnosti s účastníky řízení. Také dodržování této povinnosti vede k zjištění skutkového stavu v dostatečném rozsahu. Jelikož dle názoru stěžovatele nebylo ze strany správního orgánu postupováno v souladu s těmito ustanoveními, zejména pak s § 3, § 4, § 32 odst. 1 a § 47 odst. 3 správního řádu, není rozhodnutí žalovaného v souladu se zákonem, ale naopak nezákonné a z uvedeného důvodu mělo být dle přesvědčení stěžovatele zrušeno rozsudkem krajského soudu. Jelikož kasační stížnost nemá odkladný účinek, navrhuje stěžovatel (podle § 107 s. ř. s.). Nejvyššímu správnímu soudu, aby byl odkladný účinek této stížnosti přiznán. Tuto svoji žádost odůvodňuje stěžovatel tím, že výkon nebo jiné právní následky rozsudku Krajského soudu v Ostravě by pro stěžovatele znamenaly nenahraditelnou újmu, neboť se vši pravděpodobností by byl stěžovatel v opačném případě vzat do vyhošťovací vazby a následně vyhoštěn z České republiky. Stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud vydal rozsudek, kterým napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zruší a věc mu vrátí k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný vyjádřil domněnku, že kasační stížnost byla podána opožděně, a to z toho důvodu, že na rozsudku krajského soudu je vyznačeno nabytí právní moci ke dni 7. 10. 2005, přičemž kasační stížnost byla podána až 27. 10. 2005, čímž došlo k marnému uplynutí lhůty pro její podání. Žalovaný proto navrhuje odmítnutí kasační stížnosti pro její opožděnost nebo její zamítnutí a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti

pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Dále se Nejvyšší správní soud musel vypořádat s námitkou žalovaného o opožděnosti kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost nebyla podána opožděně. Krajský soud totiž v souladu s obsahem spisu – opravil původní vyznačení dne nabytí právní moci rozsudku (7. 10. 2005) na správné 17. 10. 2005; tento byl totiž dnem doručení napadeného rozsudku stěžovateli. Pokud kasační stížnost byla podána 27. 10. 2005, byla podána v zákonem stanovené lhůtě a tudíž včas.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 5. 5. 2004 žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že od roku 1999 střídavě pobýval v Moldavsku a v České republice. Naposledy byl v Moldavsku zhruba pět měsíců, a to od dubna 2003 do září 2003. V té době měl problémy s nějakými lidmi, zřejmě přívrženci komunistů, kteří mu vyhrožovali a zničili mu auto, protože se v roce 1998 účastnil mítinku proti komunistům. Dále se mu nelíbil komunistický režim, a tak odcestoval. Od září 2003 žadatel pobýval v České republice, v květnu 2004 podal žádost o azyl s cílem si zde legalizovat pobyt, protože do Moldavska se nemůže vrátit kvůli těm lidem. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR pak stěžovatel uvedl, že od září 2003 pobýval v České republice, pracoval a měl pracovní vízum. Žil v B. Někdo mu odcizil doklady, nemá je, a proto se rozhodl požádat o azyl, aby mohl v České republice nadále žít. Do Moldavska se nechce vracet, protože tam měl naposledy potíže s nějakými lidmi. V roce 2003 během jeho posledního pobytu v zemi původu za ním přišli nějakí lidé, neví o koho se jednalo, asi stoupenci komunistů. Řekli mu, že pokud se bude účastnit mítinků proti komunistům, tak bude mít problémy. Posledního takového mítinku se však žadatel účastnil v roce 1998 s ostatními pětistými osobami. Na dotaz žalovaného kdo by mu vyhrožoval za něco, co se stalo před pěti lety, nedokázal odpovědět. Uvedl pouze, že ve vesnici jsou stále komunistické mítinky a nějakí lidé si možná na něho ještě pamatují. Potvrdil však, že v souvislosti s mítinky v roce 1998 neměl v Moldavsku žádné problémy se státními orgány, soudy ani policií. Doplnil, že mu také někdo rozbil auto. V červenci 2003 se odebral na policii v místě bydliště, kde vypověděl své potíže, policisté vyhotovili protokol o jeho výpovědi. V září 2003 však již byl v České republice. Na dotaz proč nečekal na policejní vyšetřování, odpověděl, že se byl zeptat na policii, jak probíhá vyšetřování, avšak policisté řekli, že nemají žádné důkazy proti pachatelům, protože žadatel neuvedl jejich jména. Na jinou složku policie se o pomoc neobrátil v Moldavsku. Zopakoval v závěru pohovoru své důvody žádosti o azyl: „Činí tak z důvodů legalizace pobytu a kvůli obavám z neznámých osob v Moldavsku, matka mu řekla, že ho stále doma nějakí lidé hledají. Jiné problémy v Moldavsku neměl a vylučuje

potíže se státními orgány, soudy, policií“. Na podporu své výpovědi žádné dokumenty nedoložil.

Podle ustanovení § 12 se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že Krajský soud v Ostravě řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného a své závěry odpovídajícím způsobem odůvodnil. I Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelovy důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejším soudem, žádost o azyl, jejímž jedinými důvody jsou pouze potíže se soukromými osobami v domovském státě, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zjevně bezdůvodná. Stěžovatelovy obavy vyplývají pouze z jeho domněnek, pro které však nemá žádné důkazy ani racionální vysvětlení. V této souvislosti je třeba si uvědomit, že za pronásledování by mohlo být v souvislostech tvrzených stěžovatelem pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před prokázaným ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu však v souzené věci nebylo, neboť stěžovatel se v případě jeho obav z neznámých osob ani nepokusil pomoc u státních orgánů Moldávie hledat. Nejvyšší správní soud se nadto ztotožňuje s názorem krajského soud, že skutečnosti, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, spíše svědčí o jeho snaze zlegalizovat si pobyt na území ČR. Jeho tvrzení o pronásledování jemu neznámými osobami (zřejmě přívrženci komunistů) za jeho účast na mítinku, který se konal před více než pěti lety před návštěvou těchto osob, se jeví jako účelové.

Ohledně závěrů učiněných shora lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60, který koresponduje svým právním postojem i skutkovým základem se souzenou věcí, když bylo judikováno, že *„žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami (s tzv. mafií) v domovském státě je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná a to tím spíše, pokud žadatel podal žádost o azyl až po delším pobytu v České republice a po policejní kontrole, což svědčí tomu, že důvodem žádosti nebyly problémy žalobce se státními orgány domovského státu, ale toliko snaha o legalizaci pobytu v České republice. Na žadatele se v tomto případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.*

Nejvyšší správní soud rovněž neshledal žádná pochybení procesní povahy, pro něž by bylo třeba rozsudek Krajského soudu v Ostravě rušit. Nebylo zjištěno, že by skutková podstata, z níž žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Naopak je zdejší soud toho názoru, že žalovaný vycházel zejména ze skutečností, které sdělil sám stěžovatel. Nebylo dále shledáno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl žalovaným porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí. Správní orgán musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován (obdobně viz rozsudek NSS 5 Azs 26/2003). Tímto způsobem žalovaný

v případě stěžovatele postupoval, přičemž ze spisu není patrné, a stěžovatel to ani netvrdí, že by byl jakýmkoliv způsobem v průběhu řízení o udělení azylu omezován při sdělení důvodů, pro něž o azyl žádá.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. srpna 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu